KOTO GRE V KORAK Z EVROPO

Pred dnevi so v tovarni Koto, ki je trgovsko in proizvodno podjetje za široko porabo usnjenih izdelkov in živalskih surovin, pripravili novinarsko konferenco, na kateri so predstavili lanske poslovne rezultate in strategijo Tovarne beljakovinskih koncentratov Zalog, ki posluje v okviru KOTA. Novinarje so seznanili tudi z urejenostjo na področju zbiranja in predelave klavniških odpadkov in poginulih živali v Sloveniji. Koto je namreč edini in največji tovrstni obrat odprtega tipa v Sloveniji.

Generalni direktor Kota **Miro Sotlar** je pomen Kota za slovensko kmetijstvo označil kot tovarno beljakovinskih koncentratov, ki je v reprodukcijski verigi nujno potrebna zaradi proizvodnje in zaradi mesno-predelovalne industrije. Zato se v Kotu zavedajo dejstva, da morajo tovarno tehnološko in ekološko dobro vzdrževati, kajti take zahteve so s strani okolice, v kateri tovarna obratuje, vedno večje in temu morajo podrejati vsa strokovna in organizacijska prizadevanja.

Po mnenju generalnega direktorja je nujno potrebno zakonodajo, ki se navezuje na zbiranje in predelavo klavniških odpadkov, prilagoditi zakonodaji Evropske skupnosti. Medtem ko proizvode v podobnih evropskih tovarnah subvencionirajo država ali lastniki živalskih odpadkov, kar pomeni, da naši izdelki na evropskem tržišču niso konkurenčni, pa pri nas še nimamo ustrezne zakonodaje, ki bi celovito reševala to problematiko.

V KOTU so lahko zadovoljni tudi s svojo zunanjetrgovinsko bilanco, saj so lani izvozili za **75 milijonov mark.** Ta znesek predstavlja petinšestdeset odstotkov njihove celotne lanske proizvodnje, medtem ko so uvozili za petintrideset odstotkov.

Proizvodni program Kota bi lahko razdelili na dve področji, področje surovin in gotovih izdelkov. Na področju surovin imajo tovarno, v kateri predelujejo odpadke iz mesno-predelovalne industrije, (tudi predelava surovin kož in predelovanje določenih izdelkov za mesno-predelovalno industrijo), medtem ko na drugem področju skrbijo za prodajo gotovih izdelkov, ki jih prav tako proizvajajo v svojih tovarnah. To so izdelki iz usnja, usnjena galanterija, usnjena konfekcija.

V celotnem kolektivu je zaposlenih 390 ljudi. Zaposleni skrbijo za organizacijo proizvodnje in prodajo. Proizvodni program je izredno širok, saj imajo svoja podjetja tudi v Beogradu, Zagrebu, Moskvi, Berlinu, hkrati pa so tudi soustanovitelji Costella v Zugu v Švici, Costella v Zagrebu, Costella v Banjaluki, Costella Sarajevo, Costella Skopje, Lesca v Münchnu, Kota export-import Berlin, Kota-Nec v Ljubljani, Eura v Ljubljani in Inde na Vranskem. S predstavništvi v Moskvi si zagotavljajo internacionalno poslovanje podjetja, to pa povečuje njihovo moč in jim omogoča lažji pristop na tuja tržišča.

Pomočnik generalnega direktorja **Marko Skodlar** je povedal, da je količina predelanih organskih odpadkov v lanskem letu presegla **30 tisoč ton.** Na dan so v dveh izmenah predelali 160 ton odpadkov. Predlani so jih skupaj predelali nekaj manj kot 50 tisoč ton, lanska obremenitev pa je bila zaradi zmanjšanja števila izmen nekoliko manjša.

V Kotu pa niso zadovoljni z odnosom predelovalcev do pridelovalcev.

»Prav gotovo bi morali na tem področju spremeniti zakonodajo, pomembno in pohvalno pa je, da delamo, kar delamo. Dejstvo je, da vsak dan poberemo organske odpadke na 61 odkupnih mestih in to brezplačno, saj so obveznosti na naši strani. To pomeni, da bi se morali problema odpadkov zavedati tudi sami predelovalci in zato sami prispevati k tej koristni reciklaži in uporabi v živinorejskem ciklusu. Ni še jasno, koliko in kaj bi morali prispevati, natančnih izračunov še nismo pripravili. Izdelka mesno-kostna moka in tehnična mast sta borzna artikla in njuna cena se na evropskih borzah vsak dan spreminja. V minulih letih smo zabeležili drastičen padec in temu bi morali prilagoditi tudi nove okvire poslovanja,« meni gospod Marko Skodlar.

Brez dvoma je proizvodnja v tovarni beljakovinskih koncentratov zelo zahtevna in zato tudi draga, torej povezana z velikimi stroški. Samo po sebi se ponuja razmišljanje, da bi morala tovarni, ki obratuje v interesu nas vseh, najbrž pomagati tudi država. Še posebej zato, ker bo treba nekako rešiti problem za 30 odstotkov povečanih zmogljivosti, ki so jih pred leti zgradili v skladu z zakonskimi predpisi za primer kužnih bolezni živali itn.

Tovarna se nikoli ne sme ustaviti v nepravem trenutku. Ker je proizvodnja Kota na evropski ravni, je treba evropskim merilom prilagoditi še zakonodajo. Čaka jih še lastninjenje, prav gotovo pa nadaljnjega razvoja in vlaganj brez pomoči države oziroma davčnih olajšav ne bodo zmogli.

MILAN SKLEDAR

NOVO SUBVENCIONIRANJE STANARIN

Najemniki stanovanj, ki so upravičeni do subvencionirane stanarine – takih jih je v Ljubljani približno dva tisoč – bodo po novem v skladu z novo socialno zakonodajo, plačevali celotno najemnino. Nova zakonodaja pa prinaša tudi drugačen način subvencioniranja stanarin. Po novem bodo občinski centri za socialno delo z eno odločbo zajeli vse socialne pomoči, do katerih bo občan upravičen, tudi tisto do subvencionirane stanarine. Zato se bodo morali tisti, ki bodo hoteli uveljavljati pravico do subvencionirane stanarine, pa tudi druge socialne pravice, oglasiti na centru za socialno delo v svoji občini in jih tam uveljaviti.

Nova zakonodaja je bolj stroga, in lahko pričakujemo, da vsi dosedanji upravičenci do subvencionirane stanarine po novem verjetno ne bodo več uživali take oblike socialne pomoči. Na položnicah po novem namreč subvencija ni odšteta, ampak jo bodo upravičenci pozneje dobili povrnjeno.

Po podatkih Sekretariata za stanovanjsko gospodarstvo mesta Ljubljane je imelo v preteklem letu v **Ljubljani** subvencionirane stanarine 2520 imetnikov stanovanjske pravice – tako v solidarnostnih stanovanjih kot tudi v stanovanjih splošnega ljudskega premoženja. Daleč največ, 985 jih je bilo iz občine **Moste-Polje,** 53 iz **Šiške,** 522 iz **bežigrajske** občine, 332 iz občine **Vič-Rudnik,** najmanj, 58, pa iz **Centra.**

Časovno ni nobenih omejitev za oddajo prošenj za subvencioniranje stanarine. Občani, ki bodo prejeli položnice s polnimi stanarinami, jih morajo plačati. Če pa tega ne bodo zmogli, bodo lahko na občinskem centru za socialno delo oddali vlogo za preživnino in za subvencioniranje stanarine. Občani, ki bodo še pred koncem vsakega meseca oddali vloge za subvencioniranje stanarine, bodo v mesecu ali dveh dobili odločbo, da so ali pa niso upravičeni do te subvencije. Do take pomoči pri plačevanju najemnine pa bodo upravičeni le tisti, ki bodo prejemali tudi socialne pomoči za preživljanje sebe ali svoje družine. Pozitivne odločbe bodo občinski centri za socialno delo poslali na republiko, ta pa bo sedmega ali osmega v mesecu nakazovala denar občanom na hranilne knjižice in tekoče račune ali pa jim bo subvencijo za plačano najemnino v prejšnjem mesecu poslala po pošti.

ZDENKO MATOZ

NOVICE

● **PODJETNIŠKI INKUBATOR**

Občinski izvršni svet pripravlja ustanovitev podjetniškega inkubatorja, ki naj bi bil družba z omejeno odgovornostjo v mešani lastnini, saj naj bi imel poleg občine vsaj še enega ustanovitelja. Vložek izvršnega sveta bo zagotavljal, da bo občina prek inkubatorja vodila poslovno politiko na neprofitnih osnovah do podjetij, ki se bodo vključila v inkubator. Če bodo občinski poslanci podprli ta projekt, bo občina podjetniškemu inkubatorju odstopila v brezplačni najem 170 kvadratnih metrov poslovnih prostorov. V nasprotnem primeru bo izvršni svet oddal občinske poslovne prostore v najem po pravilih, ki veljajo za oddajo vseh drugih poslovnih prostorov.

Z ustanovitvijo podjetniškega inkubatorja bodo v občini skušali nuditi pomoč začetnikom, ki se prvič spuščajo v podjetniške vode, odpirati nova delovna mesta in tako povečati gospodarsko rast v občini. Sprva so sicer nameravali ustanoviti podjetje, ki naj bi opravljalo funkcijo inkubatorja. Po novem pa se bodo vanj vključevala tudi že uveljavljena podjetja, ki jih bodo izbrali na podlagi javnega natečaja.

● **ZAHTEVE ZA DENACIONALIZACIJO**

Lani je občinski sekretariat za občo upravo in razvoj krajevnih skupnosti prejel 144 zahtev za denacionalizacijo, od tega 100 popolnih in 44 nepopolnih vlog. V občini so izdali 36 odločb o denacionalizaciji, 26 pa jih je postalo pravnomočnih.

Največ je bilo vloženih zahtev za vrnitev stavbnih zemljišč in sicer 92, od tega je bilo 64 popolnih in 28 nepopolnih. Rešili so ji 28; devet pozitivno, 19 pa so jih zavrnili. Petnajst vlagateljev je zahtevalo odškodnino za nacionalizirano zemljišče, vendar bodo ti morali še počakati na ustanovitev republiškega odškodninskega sklada.

Vrnitev stanovanj in stanovanjskih hiš je zahtevalo 35 občanov, ki so oddali 23 popolnih in dvanajst nepopolnih vlog. Izdali so dve odločbi, ki sta postali pravnomočni. Sedemnajst občanov je oddalo 13 popolnih in štiri nepopolne vloge za denacionalizacijo poslovnih prostorov in stavb, občina pa je izdala šest odločb o denacionalizaciji.

● **SUBVENCIJE ZA NOVOZAPOSLENE DELAVCE**

Občinski izvršni svet se je pred dvema letoma odločil, da bo s subvencioniranjem prispevkov za socialno varnost za novozaposlene delavce pri obrtnikih in v podjetjih po svoje prispeval k povečanju zaposlovanja v občini. Opazni so že prvi rezultati, saj je to možnost zaposlovanja novih delavcev izkoristilo nekaj obrtnikov v občini, saj so zaposlili večino od 146 delavcev, ki so lani in letos na tak način prišli do službe.

Subvencijo za socialno varnost za novozaposlene delavce pri obrtnikih in v podjetjih deli občina po pravilniku, ki določa, da mora biti novozaposleni delavec državljan Slovenije, delovno razmerje pa mora biti sklenjeno za nedoločen s polnim delovnim časom.

● **JAVNA DELA**

V občini bodo za svoje programe javnih del namenili iz občinskega proračuna nekaj manj kot trinajst milijonov tolarjev, od republike pa pričakujejo dodatnih 26 milijonov tolarjev. Pripravili so devetnajst projektov, v katere naj bi vključili 126 brezposelnih.

V javna dela v družbenih dejavnostih bo vključenih 56 brezposelnih, ki bodo nudili učno pomoč otrokom in mladostnikom, vodili likovno, glasbeno in kulturno delavnico, pomagali srednješolcem, pa tudi starejšim občanom, opravljali patronažno delo pri starejših občanih, delali v domu starajših občanov in urejali zelene površine, igrišča ob osnovnih šolah in vrtcih ter druga otroška igrišča.

V javna dela na področju komunalnega, cestnega in vodnega gospodarstva bodo vključili 37 brezposelnih, ki bodo vzdrževali lokalne ceste, sanirali črna odlagališča odpadkov, urejali brežine rek in potokov ter vzdrževali zelene površine, javne prometne površine in jih tudi čistili. Na področju gospodarstva in kmetijstva bodo v javnih delih zaposlili 33 brezposelnih, ki bodo delali v gozdu ter urejali pašnike in poti.

Z. M.

V AMBULANTAH PO NOVEM

Še se spomnimo, kako so se nam ob zastrašujoči televizijski reklami ene od zavarovalnic v zadnjih mesecih lanskega leta od groze dvigovali lasje. Napovedovala je grozeče spremembe v zdravstvenem varstvu, ki bodo nastale s prvim januarjem 1993. Pozneje so se zavarovalnice in še zlasti Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije napovedanih novosti namesto z zastraševanjem lotili s pojasnjevanjem in konkurenčno ponudbo.

Seznanili so nas z novimi zakoni. Spoznali smo, da obvezno zdravstveno zavarovanje ostane še naprej in sicer v višini tedanjih prispevkov, vendar bo s prvim januarjem treba storitve, ki jih dotlej nismo plačevali, plačevati. Da bi laže rešili ta strah vzbujajoči problem, so tako kot drugod po svetu zavarovalnice ponudile pakete in popuste pri prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju. Seveda smo se Slovenci, taki kot smo, večinoma prostovoljno zavarovali. Nekateri kot posamezniki, največ pa kolektivno prek podjetij, zavodov ali društev. Zdaj, po novem letu, je beseda že meso postala in vse napovedano v praksi že poteka. Kako je torej v naših ambulantah?

Vodja enote Zdravstvenega doma Ljubljana v Mostah **dr. Zvonko Rauber** in odgovorna sestra enote **Jožica Musulin** sta povedala, da je ta prehod v nov sistem, ki ga prinašajo trije zakoni (Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, Zakon o zdravstveni dejavnosti in Zakon o lekarniški dejavnosti) po vsebini zgodovinski, takšen, kakršnih od vojne sem ni bilo. Razumljivo je, da bo to nekaj časa za zdravstvene delavce pomenilo več dela. Delo v ambulantah se je nekoliko upočasnilo, pacienti nekoliko dlje čakajo, vendar so razumevajoči in potrpežljivi. Tako bo še kakšen mesec, temu rečemo prehodno obdobje, potem pa bo steklo. Še zlasti potem, ko se bodo enote opremile z računalniki in jih začele uporabljati. Tedaj bo naročanje pri zdravniku lažje, dobo čakanja pa bo mogoče kar najbolj skrajšati. Šele takrat se bo dalo novi sistem prav oceniti in se mu po potrebi organizacijsko prilagajati. Odgovorna sestra enote **Jožica Musulin** mi je naročila, naj bralce spomnimo, da so pri obisku zdravnika zdravstvene knjižice še vedno obvezne. Zato jih morajo imeti iskalci zdravstvene pomoči vedno tekoče potrjene s strani delodajalca ali tistega, ki jim plačuje zdravstveni prispevek, tako kot je bilo doslej. Samo izkaznica, kartonček zavarovalnice ali odrezek od pokojnine, s čimer dokazujemo prostovoljno zavarovanje, niso dovolj. V ambulanti se moramo izkazati, da smo obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovani ter imamo poravnane obveznosti, sicer smo sprejeti kot samoplačnik.

Glede izbire osebnega zdravnika je dosedanja pravica nekoliko razširjena in natančneje določena. Zakon pravi, da si moramo osebnega zdravnika (npr. splošnega zdravnika, zobozdravnika, ginekologa, otroškega zdravnika) izbrati za najmanj eno leto. Izbira zdravnika ni vezana na kraj bivanja in tudi izbira zdravstvene ustanove je prostovoljna. Osebnega zdravnika si izberemo pri prvem obisku. To pravico velja dobro pretehtati, tudi za osebnega zdravnika otroka. Če si sami ne izberemo osebnega zdravnika, se šteje, da je to zdravnik, ki nas je v tekočem letu prvi sprejel na zdravljenje. Je pa pri izbiri opaziti nekoliko strahu. Nekateri občani se namreč bojijo, da bo zdravnik, ki si ga želijo, do njihovega prvega obiska že preobložen s kartoni drugih pacientov in jih ne bo mogel več sprejeti. Razlika obremenjenosti med zdravniki seveda bo, vendar **dr. Rauber** ocenjuje, da glede tega v naši občini ne sme biti težav. Zagotavlja, da si bo sleherni občan lahko izbral zdravnika po svoji volji in da ta pravica ne bo nikomur kratena. Na zdravnika bo prišlo okrog 2500 pacientov in v naši občini se ne sme zgoditi, da bi bil kdo odklonjen. Odgovorna sestra pa je še dodala, da se občani, ki se bojijo, da bi se jim to zgodilo, lahko že prej oglasijo pri izbranem zdravniku in se vpišejo v kartoteko.

Torej nič strahu, bojazni in panike. Veliko potrpljenja in razumevanja ter še več skrbi za lastno zdravje, to pa je moj nasvet.

SLAVKO GERLICA

● Prav tisti dan, ko sem v zdravstvenem domu iskal podatke za ta prispevek, so s kamiona raztovarjali številne kartone z računalniško opremo. Kar mraz me je preletel ob misli, kako se počutijo nekateri zdravstveni delavci ob tako obsežnih zakonskih spremembah in še navajanju na delo z računalniki hkrati. Vendar napredek bo.

SOCIALNA STANOVANJA

Kot smo že poročali v Naši skupnosti, je mestni izvršni svet ustanovil stanovanjski sklad, ljubljanske občine pa svojega. Po stanovanjskem zakonu so občine med drugimi tudi lastnice solidarnostnih stanovanj, zaplet pa je nastal, ker sestavljajo oba sklada ista stanovanja. Občine so lanskega oktobra tožile stanovanjski sklad in zahtevale dokumentacijo in finančna sredstva. Dosegle so le prepoved razpolaganja s finančnimi sredstvi mestnega stanovanjskega sklada, kdaj in kako pa se bo vse skupaj razpletlo na sodišču, pa še ni znano. Občine želijo v svojem skladu zaposliti strokovnjake, vendar jih ne morejo, saj bi zaradi pomanjkanja denarja načele samo vsebino sklada. Ti strokovnjaki so zaposleni na mestnem sekretariatu za stanovanjsko gospodarstvo, ki pa po zakonu nima veljavnih pristojnosti. Da bo stvar še bolj zapletena, pa predsednik mestnega izvršnega sveta ne more razpustiti tega upravnega organa brez privolenja skupščine, ki pa ne deluje. Omenjeni problemi so zaradi političnih blokade v Ljubljani nerešljivi. Najbolj prizadeti pa so socialno ogroženi občani, saj nimajo niti ustreznega mesta, kjer bi vložili prošnjo za stanovanje. Kot smo izvedeli, za prihodnja leta ni predvidena gradnja socialnih stanovanj, ker zemljišča še niso pripravljena. Ob tem je zanimivo tudi to, da v predvolilnem času nismo zasledili politične stranke, ki bi, razen obljub, pripravila socialni program na stanovanjskem področju.

MKB